

Underbilag 2.

Lovforslaget af 1851

om

Jordejendommens Udstykning og Sammenlægning.

Med tilhørende Betænkninger.

Uddrag af „Forhandlinger om Landboreformer i 1849“

for, saa vidt angaar

Sammenlægning af flere Jordbrug og Udstykning af Jorder.**Forslag angaaende Sammenlæggelse af flere Jordbrug og Udstykning af Jorder.**

Derksom de af mig den ærede Kommission forelagte Planer til Ophævelsen af Forstællen mellem Bondejord og nu saakaldet frit Jord, dels ved Udværgningen af Hørtkornsforskelighederne, dels ved Fæstetvangens Afsløsning, skulle komme til Udførelse, frembyder der sig naturligen det Spørgsmaal, om det dog ej bør ad Lovgivningens Vej sættes en Grænse for Sammenlæggelsen af flere Jordbrug til et større og den deraf følgende Nedlæggelse af de flere hidtil selvstændige Jordbrug, som forenes med et andet til eet samlet Brug.

Men, selv om disse paatænkte Reformers ikke for Tiden skulle komme til Udførelse, bør det, efter min Mening, ej blive ved den nærværende Tilstand. Medens det nemlig er aldeles frit at sammenlægge Hovedgaardstakst, Kjøbstad- og anden saakaldet frit Jord, er det, som bekendt, en Følge af Fæstetpligten, i Forbindelse med flere andre herhen sigtende Bestemmelser i Forordningerne af 6te Juni 1769, 25de Marts 1791, 7de Juni 1806 med flere, at, efter Lovgivningen, kan Ejeren af flere Bøndergaarde, det være sig af flere Selvejerbøndergaarde eller af flere Fæstegaarde, ikke, udenfor de enkelte mindre vigtige lovbestemte Tilfælde, nedlægge nogen af disse Gaarde, ej heller sammenlægge flere Bøndergaarde til eet Brug. Men ved Siden heraf giver navnlig den Kongelige Resolution af 5te Juli 1815 Rentekammeret (nu Indenrigsministeriet) Bemyndigelse til „herefter, uden foregaaende allerunderdanigst speciel Forestilling, ad mandatum at meddele Bevillinger paa Bøndergaardens Nedlæggelse eller Sammenlæggelse, uden Hensyn til den Størrelse, de Gaarde, til hvilke Jord ved saadan Nedlæggelse eller Sammenlæggelse henlægges, derved saa o. s. v.“ Herved bør det, efter mit Skøn, ingenlunde have sit Forblivende; thi en saa indgribende Foranstaltning, som disse Nedlæggelser og Sammenlæggelser af Bønderbrug uden al Grænse er, bør, saalænge Loven i Almindelighed forbyder Sjerne Nedlæggelser og Sammenlæggelser, ikke bero paa de administrative Autoriteters velslende og tildels vilkaarlige Anstuelser til de forskellige Tider. Erfaringen har ogsaa vist, at Usikkerhed i Anvendelse af denne Myndighed er indtraadt. Medens Rentekammeret for en halv Snes Aar siden med Lethed bevilgede Bøndergaardens Nedlæggelse og endnu mere Sammenlæggelse ej blot af Selvejergaarde, som sammenlagdes